

Miljö- och Energidepartementet
Energienheten
103 33 Stockholm

Remissvar över promemorian Elcertifikatssystemet – vissa frågor inom kontrollstation 2017

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Sportfiskarna, har tagit del av remissen och önskar lämna synpunkter angående vattenkraften i elcertifikatsystemet.

Sammanfattning

- Sportfiskarna menar att det finns starka skäl att ifrågasätta om vattenkraften bör finnas kvar i elcertifikatsystemet med tanke på de omfattande skattesänkningar som nu föreslås för vattenkraften. Mycket tyder nu på att vattenkraften inom kort kommer gynnas genom elcertifikat, kraftigt sänkt fastighetsskatt samt av det faktum att produktionskostnaden för vattenkraft är låg jämfört med andra energikällor.
- Skattesänkningarna i kombination med elcertifikat ger vattenkraften helt nya förutsättningar för att vidta de miljöåtgärder som krävs enligt ramvattendirektivet. Därför måste den kommande propositionen om ny lagstiftning för vattenverksamheter som väntas under 2017, ge förslag på en skarp lagstiftning som exempelvis inte ger utrymme för ersättning till verksamhetsutövare för produktionsbortfall enligt miljöbalken 31 kap. 20 och 22 §§.
- Det är också helt nödvändigt att krav ställs på att den fondlösning som omnämns i energiöverenskommelsen, kommer på plats till ett bestämt datum, och att bolagen ska betala in till fonden retroaktivt från det datum då skattesänkningarna börjar gälla.
- Om vattenkraften trots allt även fortsättningsvis ska kunna ta del av elcertifikat anser Sportfiskarna att tilldelning endast kan ske enligt följande:
 - Vattenkraft som idag kan erhålla elcertifikat på grund av så omfattande ombyggnation att anläggningen anses som ny, ska endast vara berättigade till elcertifikat om tillstånd enligt miljöbalken erhålls för hela verksamheten.
 - Ny vattenkraft ska inte tilldelas elcertifikat då tillskottet av elproduktion är avsevärt lägre i förhållande till skadorna på miljön, samt för att detta

uppmuntrande av nyexploatering av vattendrag i allt väsentligt strider mot vattendirektivets icke- försämringskrav och motverkar möjligheterna för att uppnå gällande miljö kvalitetsnormer.

Sänkt fastighetsskatt för vattenkraften

I januari 2017 lämnade Energikommisionen sitt slutbetänkande. Enligt denna ska fastighetsskatten på vattenkraft sänkas stegvis under en fyraårsperiod med start 2017. Samtidigt ska vattenkraftsbranschen fullt ut finansiera de kostnader som gör att Sverige lever upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter. Arbetet ska utgå ifrån den partsdiskuterade fondlösningen som Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten har haft. Sportfiskarna menar att den diskuterade fonden kan vara den motor vattenmiljöarbetet behöver för att vi ska nå de krav EU-rätten ställer, samtidigt som branschen ser det som en möjlig väg för att miljöanpassa vattenkraften.

Sänkt fastighetsskatt utan motprestation

Samtidigt tycker vi att det är bekymmersamt att fastighetsskatten sänks mer eller mindre omgående, utan krav på motprestation. Ett alternativ hade kunnat vara att besluta om sänkt fastighetsskatt efter att en fondlösning fanns på plats. Incitament saknas nu för att branschen ska skynda på arbetet med fonden, samtidigt som vi är i akut behov av miljöåtgärder vid våra vattenkraftverk, om vi ska nå målen för ramvattendirektivet och undvika dryga böter från EU. Det finns ett enormt behov av att återskapa skadade vattenmiljöer, så många som 69 % av vattenförekomsterna i vattendrag kräver åtgärder för att uppnå god ekologisk status. Därför är det helt nödvändigt att krav ställs på att den fondlösning som omnämns i energiöverenskommelsen, kommer på plats till ett bestämt datum, och att bolagen ska betala in till fonden retroaktivt från det datum då skattesänkningarna börjar gälla.

Omfattningen av skattesänkningen

Enligt Finansdepartementet bedöms sänkningen av fastighetsskatten, när den är fullt genomförd 2020, minska vattenkraftsägarnas fasta kostnader med minst 3,5 miljarder kr per år och medföra långsiktigt bättre förutsättningar för en ekonomisk hållbar verksamhet. Enligt HaV och Energimyndigheten kommer de miljöåtgärder som föreslås i den nationella strategin för vattenkraften kosta ca 13 miljarder kr fördelat under 18-20 år. Det betyder att skattesänkningen redan under fyra år, motsvarar det belopp som behövs för miljöåtgärder i vattenkraften fördelat under tjugo år. Om skattesänkningen skulle bestå under de kommande tjugo åren skulle det alltså innebära minskade kostnader för bolagen motsvarande 70 miljarder kr! Det är mer än fem gånger kostnaden för att genomföra åtgärderna som föreslås i den nationella strategin för vattenkraft.

Skattesänkning, elcertifikat och låga produktionskostnader

Sportfiskarna har länge varit kritiska till elcertifikatsystemet kopplat till vattenkraften. Småskaliga anläggningar utan tillstånd och utan tillräcklig miljöanpassning har erhållit elcertifikat utan motprestation. Sportfiskarna menar att det finns starka skäl att ifrågasätta om vattenkraften bör finnas kvar i elcertifikatsystemet med tanke på de omfattande skattesänkningar som nu föreslås. Vattenkraften kommer inom kort gynnas genom elcertifikat, kraftigt sänkt fastighetsskatt samt av det faktum att produktionskostnaden för vattenkraft är låg jämfört med andra energikällor.

Skärpt lagstiftning för vattenverksamheter krävs

Skattesänkningarna i kombination med elcertifikat ger vattenkraften helt nya förutsättningar för att vidta de miljöåtgärder som krävs enligt ramvattendirektivet. Därför måste den kommande propositionen om ny lagstiftning för vattenverksamheter som väntas under 2017, ge förslag på en skarp lagstiftning som exempelvis inte ger utrymme för ersättning till verksamhetsutövare för produktionsbortfall enligt miljöbalken 31 kap. 20 och 22 §§. Enligt energiöverenskommelsen ska vattenkraftsbranschen fullt ut finansiera de kostnader, för till exempel omprövning av verksamheter, som gör att Sverige lever upp till EU-rätten och dess krav på vattenverksamheter.

Skattesänkningar utan motprestation kan leda till böter från EU

Sverige har tidigare bötfällts för att inte leva upp till IPPC-direktivets krav. I IPPC-fallet kunde man kort efter EU-domstolens dom se till att direktivet efterlevdes, då det endast handlade om enstaka industrianläggningar som behövde åtgärdas. Det kommer sannolikt bli avsevärt svårare att leva upp till ramvattendirektivet då det kräver åtgärder i 69 % av Sveriges vattenförekomster. EU-kommissionen har återkommande riktat hård kritik mot Sverige för bristande implementering av vattendirektivet (inte minst vad gäller hanteringen av vattenkraften), något som i förlängningen kan sluta i dryga böter. Att inte ta tillfället i akt och skapa incitament för de miljöåtgärder som är nödvändiga, är inte försvarbart gentemot skattebetalarna som i slutändan kommer att drabbas av eventuella framtida böter från EU.

Krav på vattenkraften i elcertifikatsystemet

Skulle vattenkraften trots allt fortsatt ha möjlighet att ta del av elcertifikat anser Sportfiskarna att tilldelning endast kan ske enligt följande:

- Vattenkraft som idag kan erhålla elcertifikat på grund av så omfattande ombyggnation att anläggningen anses som ny, ska endast vara berättigade till elcertifikat om tillstånd enligt miljöbalken erhålls för hela verksamheten.

- Ny vattenkraft ska inte tilldelas elcertifikat då tillskottet av elproduktion är avsevärt lägre i förhållande till skadorna på miljön, samt för att detta uppmuntrande av nyexploatering av vattendrag i allt väsentligt strider mot vattendirektivets icke-försämringskrav och motverkar möjligheterna för att uppnå gällande miljökvalitetsnormer.

För Sportfiskarna,

Markus Lundgren
Tf. fiskevårdschef

Christina Lindhagen
Handläggare